

liggende Endringsforslag, ved hvilket ingen saadan Strid bliver mulig, og som dog fuldstændig fyldestgjør, hvad man fra alle Sider forlanger. (Ord føreren: Man kan jo ogsaa stemme imod alle Endringsforslagene.) Stemmer man imod dem alle, som den ærede Ordfører nu sagde, saa skal det staa fast, at Bestemmelsen i § 5 bliver et Brud paa Tro og Love fra Lovgivningsmagtens Side, og jeg vil dog endnu ikke tro, at Eligt skulde kunne blive til Lov her i Landet. Min ærede Gjenbo, det 2det Medlem for 2den Kred (Karsen) udtalte, at det, hvorpaa det kom an, var, at Godseierne virkelig godtgjorde deres Villighed til at sælge, og at han vilde gaa overmaade vidt i Bømpelighed ligesoverfor dem, der konstaterede deres Villighed til at sælge. Men jeg vil nu spørge, om der da kan føres noget mere afgjørende Bevis fra en Godseiers Side for, at han er villig til at sælge, end det, at han ikke mere bortfæster. Og det er jo ogsaa netop det, som er Tanken i det under Nr. 14 af flere andre Medlemmer og mig stillede Endringsforslag, at Retten til Præmien fortabes, naar der paany bortfæstes. Dette Endringsforslag, som jo ganske vist har den Mangel, at det kun er stillet af Mænd, som kunne synes at have en særlig Interesse i det foreliggende Spørgsmaal, er jo i Grunden blevet anerkjendt mere eller mindre af de forskellige Talere. Og hvilke ere egentlig de Indvendinger, som ere fremkomne imod det, saavel fra den høitærede Indenrigsministers Side som fra deres Side, der have udtalt sig om det. Jeg har med Opmærksomhed, jeg kan sige med spændt Opmærksomhed fulgt de Udtalelser, som ere fremkomne imod dette Forslag, og jeg har ikke fundet, at der er blevet fremført Andet imod det, som kunde være af Betydning, end det, at det sandsynligvis vilde bevirke, at Godseierne for Fremtiden lode Gaardene blive fæsteledige, førend de solgte dem, hvorhos den høitærede Indenrigsminister føiede til, at, naar en Gaard først var fæsteledig, saa var der ikke nogen sær Opfordring for Eieren til at sælge den til Fæsterens Familie, thi saa vilde den høieste Pris, som han kunde udbringe den til ved at sælge til Andre, være ham Mere end Bederlag for den Niende-

del af Gaardens Hartkorn, som han vilde kunne inddrage under sin Hovedgaard, hvis han solgte til Fæsterens Efterladte. Jeg tror ikke, ved hvad jeg nu har anført, at have opfattet eller gjengivet Tankegangen i den høitærede Indenrigsministers Udtalelser urigtig. Men jeg vil nu spørge om, hvad der berettiger til den Antagelse, at Godseierne, efter at en Bestemmelse, som den her foreslaaede, var bleven til Lov, mere end hidtil skulde lade Gaardene blive fæsteledige, førend de solgte dem. Paa dette Punkt vilde jo Forholdet forsaavidt blive nøiagtigt det samme, som det har været hidtil. Ogsaa i dette Dieblif bevarer Godseieren sin Inddragningsret, naar han først sælger Gaarden ved Fæsteledighed, og det staa ham i dette Dieblif fuldstændig frit for, om han vil lade Gaarden blive fæsteledig, før han sælger den. Men har det nu, spørger jeg, i Aarene siden 1861 viist sig, at Overgang til Selveiendom fortrinsvis er sket ved Salg af fæsteledige Gaarde og endogsaa af fæsteledige Gaarde til Fremmede. Jeg tør i saa Henseende dristig henwise til de foreliggende statistiske Oplysninger; de ville godtgjøre for Enhver, der vil gjøre sig den Umage at efterse dem, at Salgene af fæsteledige Gaarde netop til Fremmede, og hvor der altsaa er Leilighed til at indvinde den fulde Pris, ere fuldstændig forsvindende imod den hele Mængde af de solgte Gaarde. Og jeg gad dog egentlig vide, hvad der berettiger til den Forudsætning, at Godseierne, efter at en Bestemmelse som den under Nr. 14 foreslaaede var bleven vedtagen, mere nu end hidtil skulde lade deres Gaarde blive fæsteledige før først da at sælge dem og endogsaa, som det blev forudsat, da at sælge dem for den høieste Pris til Fremmede. Jeg tror, at hele denne Indvending imod det stillede Endringsforslag hviler paa en saa løs Grund, at jeg vel tør betegne den som fuldstændig grundløs. — Jeg har allerede, da jeg tidligere havde Ordet, udtrykkelig gjort opmærksom paa, at netop ved Vedtagelsen af dette Endringsforslag blive de nuværende Fæstefamilier stillede gunstigere, end de i dette Dieblif ere stillede i Henhold til Loven af 19de Februar 1861, og gunstigere, end de ville blive stillede ved Vedtagelsen af et hvilket som helst af